

MIMI
MALENŠEK
KONICVIGENCI
ROMAN

53

Globočnik je kimal na levo in desno, šobil debele ustnice in jo nezaupno ogledoval. »Mm-da,« je rekel, »spočetka se marsikdo zaleti. Ko mu bo zmanjkalo denarja, mu bo tudi sapa pošla.«

»Ne verjamem,« je rekla Ana, ki je čutila potrebo, da bi zagovarjala Dominika. Bila je nejevoljna na Globočnika, v tem trenutku ji ni bilo mar, da potrebuje denar. »Prav delaven je in podjeten tudi.«

»Nerodna zadeva tole,« je rekel Globočnik, »nerodna zadeva. Ni prijetno, če sta dva kovača tako blizu skupaj. Drug drugemu odjedata kupce. Z novim letom boš pač morala najemnika odsloviti.«

»Bratranec mi je.«

»Bratranec, seveda, bratranec in zamera pri zlahti, kajpak,« je momljal Globočnik in spet pil. »Žganje imaš pa dobro,« je rekel, kakor bi hotel pridobiti časa, da bi vso stvar še enkrat premislil.

»Domač sadjevec je. Jeseni smo ga skuhal.«

»Pravzaprav sta z bratom sklenila pogodbo kar na lastno pest,« je dejal Globočnik, ki je stvar pretehtal in se dobro zavedal, da zlepa ne bo našel nikjer boljše prilike. »Stric ni pristal, kolikor vem.«

»Branil pa tudi ni. Jaz sem potrebovala denar in sem odala. Čemu bi stalo prazno? In če si fant pri tem pomaga, je vsem ustrezno.«

»Saj, saj. Toda z novim letom pogodba poteče, če prav vem?«

»V januarju bo potekla, ampak jaz ne vem... Ali bi ne bilo grdo, če bi bratranca kar takole pognali?« Ana je tipala v fužinarja, ni si mogla misliti, da bi Dominik moral zapustiti hišo.

»Grdo?« se je začudil fužinar in jo pogledal s svojimi okroglimi očmi. »Vidva z bratom vendar potrebujeta denarja, ne?«

»Seveda.«

»Fant je v šolah, ne?«

»Da. Šole dosti stanejo!«

»Da, dosti.«

Globočnik je povetil glavo, podbradek mu je padel prav na telovnik. Nazadnje se je odločil:

»Stric je vajin varuh, ne? Najbolje bo, če se z njim pomenim zaradi najemščine.«

»Najbolje bo,« je rekla Ana.

Potem se je fužinar začel odpravljati. Z negotovimi, nerodnimi koraki je lezel po stopnicah in se pri tem krčevito držal ograje. Pred hišo je dal Ani roko, še enkrat pogledal po vigencih, tudi hišo je premotril, nato je nekaj zagodrnjal o prdrtiji in zlezal v koleselj. Ani je odleglo, ko je zavil za vogal.

Ano, ki je bila zadnje čase tako pogumna, je spet napadla malodušnost. Dobro je razumela, zakaj si je Globočnik tako natančno ogledoval hišo in vse okrog nje. V mislih je že sklenil kupčijo. Leto, morebiti dve bo Rudi v vigencu kot najemnik, samo toliko časa, da bo vpeljal trgovino. Potem bodo začeli pritiskati nanjo in na Aleša in ne bodo odnehali, dokler se ne bodo polastili hiše. Dolgovi, obresti, Aleševa polovica... Stric Filip bo rekel: »Če ti ne ugaja doma, greš lahko v samostan.« Zasovražila je samostan, ki se ga je še nedavno z veseljem spominjala. Ni marala hirati za hladnimi zidovi, posebno zdaj ne, ko je neprestano mislila na Dominika. O, ali nima tudi ona pravico živeti kakor drugi ljudje? Ali ne sme upati na košček sreče? Mar naj njeno življenje izzveni v prazno, kakor zvok počenega lonca? Vse v njej se je krčevito upiralo tej misli, toda čutila se je brez moči, ni vedela, kako naj kljubuje. Ko bi se vsaj Dominik vrnil, da bi mu povedala!

Zmračilo se je in v vigencu so ustavili delo.

Slovenski igralec Bert Sotler igra glavno vlogo v novem filmu srbskega podjetja UFUS »Rafal v nebes, ki so ga v teh dneh začeli snemati v Zajači pri Loznici

ZGODOVINSKI IN DRUGI PABERKI

Zločin in privedil - 2 -

Z GORENJSKE

Prazgodovina Nakla je bila še v začetku tega stoletja živa med starejšimi ljudmi. Po njihovem pripovedovanju je nakelske njive in travnike zalivalo nekoč jezero, katerega jugovzhodni breg je bil v Ločinah, vzvišenem bregu, ki loči Naklesko polje od Strževskega. To oviro so baje Rimljani prekopali in jezero je po sedanjih ozki in skalnati dolnici Temnik odteklo v Savo. Podoba nakelske kotline z odspodaj navzgor izpranim obrežjem, prodnate naplavine in proti Podbrezju povezan svet, ki prča, da je Tržiška Bistrica od Spodnjih Dupelj dalje tekla med Nacovcami in Strahinjem v jezero, najbolj pa strugi podobna dolnina v Temniku podpirajo to domnevo. Podpirajo jo tudi imena vasi: Okroglo, otok obdan z vodo, Stružovo, vas, ki leži v strugi, po kateri je voda

odtekla, Pivka, kraj, kamor so iz višje ležečih krajev gonili napajat živino, in samo Naklo, vas na kalu, t. j. na luži, na jezeru. Naklo so nazivali tudi skale, moleče v jezero. Ostale vasi v Sloveniji (ena celo na Češkem) z imenom Naklo, Kalce ali Na kalu leže večidel na obrežnih krajih manjših jezer ali večjih mlak. Ne nazadnje bi potrjevala to domnevo tudi cerkev sv. Nikolaja v Strahinju, ker stoji njegova svetišča večinoma kraj jezerov in rek. Eno je vsekakor gotovo: ali je bilo tu nekoč jezero, ali pa je tekla skozi Naklo Tržiška Bistrica, ki se je pri Struževem izlivala v Savo.

Rimljani so skoraj gotovo zgradili prvo cesto čez nakelski svet. Od Gamelnov je šla na Kranj in od tod skozi nakelsko kotlino na Ljubelj in dalje v Virunum na Koroško. Ta cesta je vezala Norik z Emono in po njej z Italijo. Rimljani so važne točke ob cestah utrjevali. Nad Pivko pri Naklem moli kakih 20 m visoko skalovje nad cesto, imenovano Stucelj, na katerem so še pred sto leti bili vidni ostanki zidovja štirioglate, z globokimi rovi obdane stavbe, od katere se vidi danes le še z zemljo pokriti temelji. Kraj sam nazivajo Gradišče in so Rimljani na njem najbrž zgradili utrdbo, ki je varovala cesto pod njo. Srednjeveškega gradu tu ni bilo.

HIŠA V HIŠI

Motiv na sliki je iz Škofje Loke: nad staro kmečko hišo so nadzidali novo streho, zdaj pa mena — tako pravijo ljudje — stari lastnik hiše, ki še živi v njej, ne dovoli podreti prejšnje slamnate strehe. Dve strehi nad eno hišo...

Čeprav so po ustnem izročilu stali v bližini Nakla kar trije gradovi. Beli ali Pusti grad je baje stal nad Sentanekom, na vzhodni strani Strahinja ob Udinem borštu, od koder se je grajska gospoda v čolnih vozila v Strahinj. Na njivah v Dolci je stal med Strahinjem in državno cesto drugi grad, tretji pa je čepel v Vinicah, na strmem bregu ob Savi. Prvi se je baje pogreznil in naziva ljudstvo z goščavo preraščeno jamo Pusti grad, od drugega se nahaja pod zemljo samo še klet, od tretjega pa životari med skalami nekdanjega grajskega obzidja in vrta le stara vinska trta. Tako narod, zgodovina pa o tem ne ve ničesar.

Vas Naklo se v spisih omenja prvič 1241 leta. Leta 1475 so jo izropali Turki, francoska konjenica pa je 1809 tri ure plenila po Naklem. Velika nadloga prebivalstva so bili tudi rokovnjači, ki so imeli v Udinem borštu varno zavetišče.

26

TOMOVE PRIGODE

Mark Twain »DOGODIVŠČINE TOMA SAWYERA«

PRIREDIL: IVAN ABRAM

RISBE: MILAN BATISTA

101.

Tom pa ju je pozorno motril. Ko se je prepričal, da sta zaspala, je pobral nekaj velikih polkrožnih kosov belega tenkega lubja in končno odbral dva, ki sta mu bila po godu. Enega je zvil in spravil v žep suknjiča, drugega pa položil v Joejev klohub in ga nekoliko odmaknil od lastnika. Potem je previdno odšel po prstih med drevesa, dokler ni čutil, da ga ne moreta več slišati in se je spustil v tek, naravnost proti pečeni obali.

102.

Nekaj minut kasneje je bil Tom že v plitvi vodi in bredel po njej proti obali. Preden mu je voda segala do pasu, je prebredel že pol poti. Toda zdaj ga je začel tok spodnašati, nakar se mu je prepustil v upanju, da bo preplaval ostalih sto metrov. Plaval je proti toku, vendar ga je le-ta odnesel dlje, kot je pričakoval. Končno je dosegel obalo, plaval ob njej toliko časa, da je našel plitvino in splezal na breg.

103.

Z njegove obleke je lila voda. Malo pred deseto je prišel iz gozda do planote nasproti mestecu in zagledal spodaj v senci dreves zasidran parnik. Vse je bilo mirno in tiho. Splezal je do vode in po treh ali štirih sunkih dospel v čoln, ki je bil privezan ob parniku. Legel je pod klop, čakal in pridrževal sapo. Nenadoma je zapel zvonec in dal znak za odhod.

104.

Parnik je zastokal in potovanje se je pričelo. Tom je bil vesel svojega uspeha, ker je vedel, da je šel parnik tisti večer na zadnjo vožnjo. Čez kake pol ure so se kolesa parnika ustavila in Tom je s čolna zdrknil v vodo, splaval v temi na breg in pristal kakih petdeset metrov nad mestecem, da bi se izognil morebitnim znanim ponočnjakom. Tekel je skozi prazne ulice in se znašel ob tetinem zadnjem plotu.